

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Ledningskansliet
Linnéa Littorin

BESLUT

SLU ID: SLU.2016.1.1.1-3342

2017-09-28

Enligt sändlista

Policy för immateriella rättigheter

Beslut

Universitetsdirektören beslutar
att anta en policy för immateriella rättigheter.

Ärendet

Universitetsdirektören har gett i uppdrag till juristerna vid Ledningskansliet att i samråd med SLU Holding skapa en policy för immateriella rättigheter.

Universitetet har ett särskilt ansvar för att uppmuntra, underlätta och värna innovationsskapande. Att lärosätena ska ha ett fokus på innovation och nyttiggörande av forskning är en förväntan och ett krav från EU, samt i vissa fall även andra finansiärer.

Genom denna policy klargörs SLU:s generella inställning till anställdas immateriella rättigheter. De regler som finns på området presenteras översiktligt i syfte att förbättra förutsättningarna för att SLU:s forskning ska komma omvärlden till gagn. SLU vill säkerställa att immateriella rättigheter tillfaller upphovsmannen på ett korrekt sätt samtidigt som öppenhet och fortsatt delande av kunskap måste eftersträvas.

Beslut i detta ärende har fattats av biträdande universitetsdirektör Birgitta Wikmark Carlsson efter föredragning av universitetsjurist Linnéa Littorin. Ärendet har remissbehandlats av vicerektor Erik Fahlbeck, SLU Holding, dekaner, prefekter samt avdelningschefer inom universitetsadministrationen.

Birgitta Wikmark Carlsson

Linnéa Littorin

Sändlista

Rektor

Universitetsdirektören

Vicerektor för samverkan

Dekaner

Prefekter

SLU Holding

STYRANDE DOKUMENT

SLU ID: ua.2016.1.1.1-3342

Sakområde: Forskning och utbildning på forskarnivå samt Innovation

Dokumenttyp: Policy

Beslutsfattare: Universitetsdirektören

Avdelning/kansli: Ledningskansliet

Handläggare: Linnéa Littorin

Beslutsdatum: 2017-09-28

Träder i kraft: 2017-09-28

Giltighetstid: tills vidare

Bör uppdateras före: 2022-10-01

Ev dokument som upphävs:

Bilaga till: Beslut angående policy för immateriella rättigheter, dnr 2016.1.1.1-3342

Policy för immateriella rättigheter

1. Inledning

Syftet med denna policy är att tydliggöra regelverket kring immateriella rättigheter (intellectual property rights, ofta förkortat IPR, eller IP) och att klargöra universitetets ambition om en genomtänkt strategi kring arbetet med dessa. Universitetet har ett särskilt ansvar för att uppmuntra, underlätta och värna innovationsskapande. Att lärosätena ska ha ett fokus på innovation och nyttiggörande av forskning är en förväntan och ett krav från EU, samt i vissa fall andra finansiärer.

Genom denna policy klargörs SLU:s generella inställning till anställdas immateriella rättigheter. De regler som finns på området presenteras översiktligt i syfte att förbättra förutsättningarna för att SLU:s forskning ska komma omvärlden till gagn. SLU vill säkerställa att immateriella rättigheter tillfaller upphovsmannen på ett korrekt sätt samtidigt som öppenhet och fortsatt delande av kunskap måste eftersträvas.

Med immateriella rättigheter menas sådant som har eller kan ha immaterialrättsligt skydd enligt gällande lagstiftning såsom patent, upphovsrätt, varumärkes- och mönsterskydd och växtförädlarrätt.

Utgångspunkten är att immateriella rättigheter som skapas inom universitetets undervisning och forskning ska tillfalla upphovsmannen. Detta

grundar sig både på upphovsrättslagen, lagen om arbetstagares uppfinningar, sedvänja och inte minst universitetets egen inställning. Universitetet som myndighet har sällan intresse av att ta över anställdas immateriella rättigheter utan vill tvärtom uppmuntra egen kommersialisering, utveckling och innovation. Beroende på vilken typ av innovation eller immaterialrätt det är frågan om är regelverken lite olika, men utfallet blir ändå oftast att den enskilde – och inte universitetet – är rättighetsinnehavare.

2. Policy

Följande policy gäller vid SLU för ingående av avtal vid samverkans- och uppdragsforskning¹.

- * SLU:s forskare ska kunna forska vidare på de resultat som de genererar.
- * SLU:s forskare ska kunna publicera de egna forskningsresultaten.
- * Publicering av eget forskningsresultat får fördröjas med maximalt tre månader, alternativt maximalt sex månader vid eventuell patenteringsprocess.
- * Upphovsmannen ska äga de egna forskningsresultat som genererats. Detta kan möjligen frångås vid fullfinansierad uppdragsforskning. Vidtar en extern part efter överenskommelse patentering av forskningsresultat ägd av upphovsman vid SLU ska upphovsmannen alltid erhålla skälig ersättning.
- * Licens till forskningsresultat ägd av upphovsman vid SLU kan ges mot skälig ersättning.
- * Överlåtelse av forskningsresultat ägd av upphovsman vid SLU kan ske efter överenskommelse och mot marknadsmässig ersättning.

¹ Med uppdragsforskning avses i denna policy behovsmotiverad forskning eller uppdrag som kräver vetenskapliga lösningar på ett problem som företag, myndighet eller organisation har definierat. Uppdragsforskning betalas fullt ut av uppdragsgivaren enligt SUHF:s beräkningsmodell om full kostnadsersättning. Med samverkansforskning avses i denna policy forskning som bedrivs i samverkan mellan akademi, institut och företag, där alla parter på något sätt aktivt bidrar i forskningen. Vid samverkansforskning kan företag bidra in kind, medan akademins forskning kan (del)finansieras av statlig forskningsfinansiär, EU etc.

3. Olika former av immateriella rättigheter i korthet

Upphovsrätt, idéer och patent

Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, upphovsrättslagen (URL), ger upphovsmän rätten att bestämma hur deras verk får användas. Upphovsmannens rätt att ensam bestämma över sitt verk – hur det ska användas och spridas - uppkommer, utan formaliteter, helt automatiskt i samma ögonblick som verket skapas, under förutsättning att verket är ett konstnärligt eller litterärt verk som uppfyller kraven på originalitet, individualitet och självständighet (s.k. verkshöjd). I SLU:s verksamhet är vetenskaplig och populärvetenskaplig text exempel på litterära verk och landskapsarkitekters ritningar och hippologers dressyrprogram exempel på konstnärliga verk.

De fakta eller idéer som verket innehåller kan inte innefattas av en upphovsrätt utan endast upphovspersonens personliga sätt att uttrycka idéerna genom verkets innehåll. Som exempel kan nämnas ”en affärsmodell” – själva affärsmodellen har inget upphovsrättsligt skydd, men den handling varpå upphovsmannen beskrivit sin affärsmodell och kanske ritat ett organisationsschema eller liknande är ett upphovsrättsligt skyddat verk. Idéer skyddas istället bäst genom hemlighållande, vilket kan vara ett nog så effektivt immaterialrättsligt skydd.

Upphovsrätten omfattar en ekonomisk och en ideell rätt². De ideella rättigheterna kan inte överlåtas eller licensieras men upphovspersonen kan i vissa avseenden ingå avtal om att avstå från dem. De ekonomiska rättigheterna däremot kan överlåtas eller licensieras till annan. Om flera upphovspersoner är ansvariga tillsammans för att ett verk skapas på ett sådant sätt att deras enskilda bidrag inte kan särskiljas, har de gemensamt rättigheter till verket.

Sverige har anslutit sig till Bernkonventionen vilket innebär att den svenska upphovsrätten i huvudsak överensstämmer med internationell rätt.

För en uppfinning som innebär en *teknisk lösning* kan man söka *patent*, dvs. en lagstadgad ensamrätt. En förutsättning för att patentansökan ska beviljas är att uppfinningen är en nyhet, dvs. att den inte tidigare är tillkännagiven eller publicerad. Den heller inte får vara för närliggande i utformning till

² Den ideella rätten innebär en rätt för upphovsmannen att omnämnas i samband med att verket görs tillgängligt för allmänheten. Dessutom får andra inte ändra ett verk eller använda det i ett sammanhang som anses kränkande för upphovsmannen.

redan existerande tekniska lösningar. Därför är frågan om hemlighållande viktig i sammanhang där en patentansökan kan bli aktuell.

Ett patent gäller inte med automatik i andra länder. Däremot kan ett svenskt patent erkännas av andra länders patentmyndigheter efter ansökan, utan att nyhetsvärdet gått förlorat genom att ett svenskt patent beviljats. Detta regleras i Pariskonventionen, som omfattar skydd för patent, varumärken och design (och även mot illojal konkurrens). För europeiskt enhetligt skydd kan ansökan om patent ställas till European Patent Office, EPO.

Särskilt om datorprogram

Av 40 a § URL framgår att upphovsrätten till ett datorprogram, som skapas av en arbetstagare som ett led i hans/hennes arbetsuppgifter eller efter instruktioner av arbetsgivaren, övergår till arbetsgivaren, såvida inte något annat har avtalats.

Begreppet ”datorprogram” definieras i EU-direktiv och eftersom den svenska upphovsrättslagen ska tolkas i enlighet med EU-rätten, får den definitionen anses utgöra gällande rätt. Enligt definitionen är ett datorprogram ”alla former av program, inbegripet sådana som är införlivade med hårdvara. Termen innefattar även förberedande designarbete som leder till utvecklingen av ett datorprogram, under förutsättning att det förberedande arbetet är av sådan art att det kan resultera i ett datorprogram i ett senare skede”.³ Detta innebär att begreppet datorprogram har en ganska vid betydelse. Enligt TRIPS⁴ ska både källkod och objektкод skyddas som litterära verk i enlighet med Bernkonventionen.

De skyddade rättigheterna, som alltså tillfaller arbetsgivaren till den som skapat programmet, kan åberopas oavsett i vilken form man sparar programmet och hur koden kommer till uttryck. Stadgandet klargör alltså att skyddet för programmet ska motsvara det som gäller för litterära verk.

Skyddet avser hur upphovsmannens idé kommer till uttryck i ett datorprogram. Idén i sig, eller de principer programmet bygger på, skyddas som angetts tidigare, inte av upphovsrätten.

³ De två direktiv som gäller på området är Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationsområdet (Infosoc) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/24/EG av den 23 april 2009 om rättsligt skydd för datorprogram (datorprogramdirektivet). Definitionen finns i skäl 7 i båda direktiven.

⁴ TRIPS= Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter, bilaga 1C till avtalet om upprättandet av Världshandelsorganisationen.

URL 40 a § berör enbart frågan om upphovsrätt och det finns därför ingen koppling till patenterbarhet. Datorprogram går oftast inte heller att patentera eftersom de inte innehåller någon ny teknisk lösning utan utgörs av en tillämpning av befintliga kunskaper. Lagen om arbetstagares uppfinningar (se nedan) är därför sällan tillämplig. URL 40 a § är istället ett undantag (med arbetsrättslig verkan) från den huvudregel som säger att upphovsrätten alltid tillkommer den som skapat verket.

Observera att även ”vanlig” upphovsrätt (dvs. inte bara arbetsgivarregeln i 40 a§) kan vara tillämplig på datorprogram när det gäller de delar som är ett konstnärligt eller litterärt verk, dvs. själva *utformningen* - precis som ett tygmönster eller en tavla⁵. I de fallen tillfaller upphovsrätten inte utan vidare arbetsgivaren. Då måste dock göras en avgränsning av vad som är ett rent funktionskrav (dvs. ett utförande som är nödvändigt för att få viss funktion) och vad som uppfyller kraven på originalitet, självständighet och individualitet. Bara det verk som har ett tillräckligt högt mått av självständighet (originalitet) kan ju som angetts ovan ha upphovsrättsligt skydd.

Växtförädlarrätt, mönsterskydd, registrering av varumärken

En form av immaterialrätt som är särskilt relevant inom delar av SLU:s verksamhet är växtförädlarrätt. Denna är reglerad i lag (1997:306) om växtförädlarrätt. Enligt 1 kap. 1 § kan den som i Sverige har framställt en ny växtsort eller dennes rättsinnehavare (typiskt sett ett företag en växtförädlare är anställd på) få ensamrätt att utnyttja växtsorten. Växtförädlarrätter finns i olika nivåer:

- a. EU växtförädlarrätt – licensiering för internationell marknadsföring
- b. Nationell växtförädlarrätt – licensiering för nationell/regional marknadsföring
- c. Namnskyddad sort – licensiering för begränsad nationell marknadsföring
- d. Oskyddad sort – tillgänglig för förökning genom Elitplantstationen (företrädesvis)
- e. Inordnas i nationell genbank – tillgänglig för allmänheten mot kostnadstäckning

⁵ EU-domstolen kallar detta för upphovsrätt enligt Infosoc-direktivet (2001/29/EG) till skillnad från upphovsrätt enligt datorprogramdirektivet (2009/24 EG).

Inom SLU finns detta reglerat i ett lokalt kollektivavtal⁶ och ett rektorsbeslut⁷.

Mönsterskyddslagen (1970:485) reglerar **mönster**, vilket i princip är produktens design och formgivning. Mönsterrätt får inte omfatta sådana detaljer i en produkts utseende som uteslutande är bestämda av produktens tekniska funktion. Registrering av mönsterskydd innebär en ensamrätt till formgivningen. Den som har skapat ett mönster (formgivaren) eller den till vilken formgivarens rätt har övergått kan genom registrering få ensamrätt till mönstret enligt denna lag (mönsterrätt).

Mönsterrätt kan någon få endast om mönstret är nytt och särpräglad. Ett mönster anses som nytt om inget identiskt mönster har gjorts allmänt tillgängligt tidigare. Ett mönster anses enligt 2 § 3 stycket i mönsterskyddslagen ha särprägel om ”en kunnig användares helhetsintryck av mönstret skiljer sig från helhetsintrycket av varje annat mönster som tidigare har gjorts allmänt tillgängligt”.

Ett **varumärke** är en form av varukännetecken och består alltid av tecken som kan återges grafiskt. Oftast är varumärken ord, men kan också utgöras av namn, bokstäver, figurer, siffror eller formen på en vara, förutsatt att tecknen har särskiljningsförmåga.

Ett varukännetecken ska anses ha särskiljningsförmåga om det går att urskilja varor eller tjänster som tillhandahålls i en näringsverksamhet från dem som tillhandahålls i en annan. Bristande särskiljningsförmåga kan bero på att ett varukännetecken endast består av tecken eller benämningar som är beskrivande (t.ex. stol, korg, Linnéas Blommor, Roliga Grejer) eller kommit att bli en sedvanlig beteckning för varan eller tjänsten (t.ex. Termos).

Varukännetecken får sin ensamrätt genom att de anses inarbetade (kända hos en större andel av den berörda kretsen), men varumärken kan också registreras redan innan de är allmänt kända, för att på så sätt få användas med ensamrätt. Registrering av nationellt varumärke sker hos Patent- och registreringsverket, registrering av EU-varumärke sker hos ett EU-organ som heter EUIPO. Ofta kan det vara bra att ansöka om ett EU-varumärke om man tänker sin någon form av internationell verksamhet. EU-registreringen gäller i alla nuvarande EU-länder, men även i eventuellt tillkommande EU-länder. Norge och Schweiz omfattas inte av EU-

⁶ Protokoll 21 september 2010, dnr SLU ltj 11-748/10

⁷ Rektorsbeslut 4 oktober 2010, dnr SLU ltj 11-748/10

registreringen, så vill man skydda sitt varumärke i de länderna krävs en särskild registrering hos deras nationella organ.

4. Lärarundantaget

I lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar (LAU) stadgas att lärare vid universitet och högskolor har rätt till sina egna uppfinningar (till skillnad från vad som generellt gäller på övriga arbetsmarknaden). Den lagen avser dock bara patenterbara uppfinningar. På de flesta universitet görs en vidgad tolkning av detta begrepp till att innefatta också andra uppfinningar och immateriella rättigheter. SLU saknar i stort sett intresse och möjlighet att kommersialisera de innovationer som kommer fram i universitetets verksamhet. SLU gör därför en för individen generös tolkning av lagen om rätt till arbetstagares uppfinningar.

Rymts inte verket inom patent- eller mönsterskydd gäller i många fall URL. Där finns inga regler om arbetstagares rättigheter gentemot arbetsgivaren, utom när det gäller datorprogram (se ovan). Det har i stället överlåtits åt arbetsmarknadens parter att avtala om eventuell överföring av upphovsrätten eller liknande rättigheter. En ”tumregel” har dock utvecklats i praxis som innebär att arbetsgivaren *inom verksamhetsområdet och inom den normala verksamheten* får använda arbetstagarens verk som har kommit till inom arbetsuppgifterna eller särskilda åtaganden mot arbetsgivaren. Arbetsgivaren får bara använda verket på det sätt, som kan förutses när verket gjordes. Det typiska exemplet är en journalist som skriver en artikel till en dagstidning. Dagstidningen får då förfoga över artikeln för den aktuella tidningsutgivningen, medan journalisten själv behåller rätten till att t.ex. ge ut en artikelsamling eller att bearbeta artikeln.

Vad gäller undervisningsmaterial som en lärare tar fram i sin anställning, så är denne upphovsman till sådant material. SLU har dock en nyttjanderätt till det undervisningsmaterial som tagits fram inom ramen för anställningen. Nyttjanderätten innebär en rätt för SLU att *använda undervisningsmaterialet i SLU:s normala verksamhet och för de undervisningsändamål som kunnat förutses vid undervisningsmaterialets tillkomst.*

Nyttjanderätten ger SLU rätt att använda undervisningsmaterial för undervisnings-ändamål och att genomföra nödvändiga ändringar och uppdateringar av materialet. Nyttjanderätten innefattar också en rätt att tillgängliggöra och framställa exemplar, såväl i tryckt som i elektronisk form, samt lagra undervisningsmaterialet. SLU:s nyttjanderätt inskränker inte lärarens upphovsrätt till undervisningsmaterialet, vilket innebär att läraren

bland annat har full frihet att använda undervisningsmaterialet för exempelvis produktion av läroböcker, artiklar eller andra vetenskapliga verk och att använda det vid undervisning för annan huvudman.⁸

Uttrycket ”lärarundantag” kan även användas när man talar om anställdas rätt att inneha vissa bisysslor.

5. Studenter respektive anställda

Såväl studenter som anställda vid SLU kan vara upphovsmän (dvs. ha upphovsrätt) till litterära och konstnärliga verk och behandlas lika i det avseendet. SLU har ingen rätt till eventuella uppfinningar eller liknande, vare sig de är patenterbara eller inte, som kommer ur studenternas arbeten.

6. Principer vid samverkans- och uppdragsforskning

I princip tillfaller, enligt lärarundantaget, äganderätten till forskningsresultatet⁹ forskaren själv¹⁰. Dock kan avsteg från detta bli relevant i vissa fall vid samverkans- och uppdragsforskning, om forskaren själv medger det. Såväl vid samverkansforskning som vid uppdragsforskning kan motparten även erhålla en nyttjanderätt till immateriella rättigheter, enligt avtal som påverkar lärarens/forskarens (och SLU:s) rättigheter. Vid uppdragsforskning är det praxis att immateriella rättigheter överlåts till uppdragsgivaren. Deltagande forskare ska alltid informeras om sådana villkor av projektansvarig forskare innan projektet inleds.

Särskilt om forskarmedgivande

I vissa fall framgår det av samarbetsavtal som SLU ingår att medverkande forskare, lärosäten, institutioner eller företag förväntas dela på resultat eller överlåta olika rättigheter till varandra. För att ett sådant avtal ska kunna undertecknas krävs ett s.k. forskarmedgivande. Forskarmedgivandet innebär att forskaren ger SLU rätt att ingå avtal som ger en eller flera samarbetsparter en nyttjanderätt till forskarens resultat. Projektansvarig forskare ansvarar för att varje deltagande forskare i sin tur tecknar ett forskarmedgivande inför dennes projektmedverkan.

⁸ Ovan sagda om lärares rätt till undervisningsmaterial är inte prövat rättsligt och rättsläget är därför inte helt klarlagt. Det som framgår här är dock SLU:s tolkning av gällande rätt.

⁹ En enhetlig definition av begreppet forskningsresultat saknas.

¹⁰ Med forskare avses i detta avseende även forskarstuderande, vare sig han eller hon är anställd eller inte.

7. Särskilt om SLU Holding

SLU Holdings uppgift är att tillsammans med forskare, studenter och övriga verksamma inom den gröna sektorn, skapa hållbar tillväxt och utveckling i samhället. Det görs genom att initiera, stödja, utveckla och investera i kunskapsintensiva innovationer och affärsmässiga verksamheter med bas inom SLU, andra lärosäten och den gröna sektorn.

SLU Holding arbetar inom områdena innovationssupport och investeringar inom hela spannet från idé till marknad. I bolaget finns innovations- och affärsrådgivare med spetskompetens inom IPR, finansiering, analys och företagsledning som utvärderar, formulerar och utvecklar den kommersiella potentialen i forskningsresultat från universitetet.

SLU Holding fungerar även som affärsstöd för SLU:s strategiska planer och satsningar. SLU Holding är ett fristående aktiebolag som ägs till 100 % av staten genom SLU.

Anställda vid SLU som tagit fram innovationer eller immateriella rättigheter och som avser att kommersialisera dessa, har möjlighet att vända sig till SLU Holding för att få hjälp med kommersialisering och patentansökan.

8. Författarskap och citering

Författarskap

Alla som bidragit intellektuellt till ett akademiskt verk, oavsett om detta utgör ett skrivet verk eller annat intellektuellt skapande, ska få tillbörligt erkännande för sin insats genom att anges som skapare av verket, eller via referens eller citering.

En central uppgift för en forskare är att tillse att forskning publiceras eller på annat sätt görs allmänt tillgänglig. Detta ansvar ligger på alla de som väsentligt bidragit till den forskning som ska publiceras. Författare till en publikation ska anses vara de, och endast de, som gjort ett väsentligt intellektuellt bidrag till publikationen¹¹.

Forskarstuderande är primära författare till sina avhandlingar och generellt sett huvudförfattare till publikationer baserade på deras avhandlingar.

¹¹ Som främsta internationella standard för publikationsetik gäller de s.k. Vancouver-reglerna för författarskap, eller som de egentligen heter: Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, utgivna av International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE). De är skrivna för medicinsk forskning, men tillämpas idag inom vitt skilda områden.

Studenter är primära författare till sina examensarbeten. Extern finansiering, annat icke-intellektuellt bidrag eller viss akademisk status utgör ensamt ingen rätt att upptas som författare av en publikation. Värt att notera är att alla medförfattare till ett akademiskt verk som t.ex. en publikation inte med nödvändighet räknas som uppfinnare till det patent som eventuellt kommer ur forskningen.

SLU:s rätt till erkännande

SLU ska uppmuntra sina studenter och anställda att, då forskningsresultat publiceras eller presenteras, ge SLU tillbörligt erkännande som tillhandahållare av infrastruktur samt utbildnings- och forskningsinsatser.

Tredje parts rättigheter

Anställda vid SLU ska respektera tredje parts rättigheter, dvs. inte göra intrång i annans immateriella rättigheter.

9. Särskilt om patentering i förhållande till publicering

Forskare som avser att söka patenträttsligt skydd måste överväga att avvakta publicering eller annat offentligt tillgängliggörande av forskningsresultaten till dess att patent har sökts. I samarbetsavtal bör man ta upp frågan om möjlighet att fördröja publicering i de fall då patenterbara uppfinningar kan bli aktuella.

10. Rätt till del av intäkter från nyttiggörande

Om ett akademiskt verk blir föremål för kommersialisering ska upphovsmännen till detta dela på eventuella intäkter, om inte någon av upphovsmännen medvetet har avstått detta eller om annat har överenskommit mellan upphovsmännen/ ägarna. Storleken av respektive intäktsdel bör vara i proportion till det immateriella bidraget. Detta regleras oftast i avtal. Om detta avtalas medan forskningen bedrivs kan universitetets juristenhet vara behjälplig med hur avtalet ska formuleras. Om avtalsskrivning sker vid kommersialisering, t.ex. med en finansiär, har forskaren personligen iklätt sig rättigheterna och får själv formulera avtalet eller ta hjälp av en extern rådgivare eller jurist. SLU Holding kan också vara behjälpligt.

11. Särskilt om forskningsdata, handlingar och arkivering

Handlingar tillkomna inom forskningsprojekt och inom kontinuerligt bedriven forskningsverksamhet utgör forskningsmaterial, oberoende av hur

finansieringen av forskningen sker. De är därmed underkastade Tryckfrihetsförordningens (1949:105) regler om allmänna handlingars offentlighet. Typen av forskning och dess finansiering saknar betydelse.¹² Detta gäller såväl administrativa handlingar (t.ex. anslagsansökningar, projektbeskrivningar, avtal, kontrakt, administrativ korrespondens), primärmaterial/grundmaterial (allt som ligger till grund för vetenskapliga bearbetningar, t.ex. enkäter, testresultat/mätningar, intervjuer) som redovisningsmaterial, t.ex. slutrapporter, publikationer, delrapporter.

Upphovsrättslagen gäller för de forskningsresultat som forskaren kommit fram till och nedtecknat i ett litterärt verk. Upphovsrätten omfattar däremot inte primärmaterial (rådata). För att kunna verifiera forskningsresultat måste primärmaterial arkiveras och bevaras.

Utgångspunkten är att forskningsdata som tas fram eller på annat sätt ligger till grund för forskningsresultat ska vara öppen och fritt tillgänglig för användning i akademiska sammanhang. Forskare vid SLU har en skyldighet att skydda och bevara forskningsdata. Insamlade data ägs av SLU och när dessa bearbetats till ett data-set måste det göras tillgängligt för granskning i samband med publicering.

Gallring får ske endast i enlighet med gällande gallringsföreskrifter.¹³ I de fall det finns villkor i avtal (typiskt sett vid uppdragsforskning) som begränsar hantering och tillgång av data, ska alla deltagande parter göras medvetna om dessa.

12. Konflikt- och tvistlösning

Vid tvister kopplat till dessa frågor ska man som anställd vid SLU vända sig till juristerna som finns vid Ledningskansliet.

¹² Sekretess kan dock föreligga i vissa fall genom särskilda bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

¹³ Här avses t.ex. arkivlagen (1990:782), relevanta delar av riksarkivets författningssamling (RAFS) och SLU:s egna riktlinjer.